

#SUSTAVNI PREDUVJETI ZA ODVAJANJE BIOOTPADA U ŽUPANIJI NISU USPOSTAVLJENI: KOMPOSTANE I SORTIRNICE NISU IZGRAĐENE, LOKALNI KAPACITETI NE POSTOJE, JAVNA UPRAVA NE DONOSI NI PLANOVE#

Još jedan vapaj građana koji se godinama bore s problemom Kaštijuna ukazuje na kontinuirano izigravanje zakona i nepostojanje volje donositelja odluka.

Priopćenje donosimo u cijelosti:

- Krajem siječnja Roman Šmidovnik iz Medulina obratio se otvorenim pismom odgovornim osobama. Od njih odgovora u medijima nije bilo; no oglasio se „sustav Kaštijun“, koji ne sudjeluje na izborima, ne donosi prostorne planove i ne snosi političku odgovornost. Upravo zato legitimno je pitati konkretne donositelje odluka za njihovu odgovornost. Poruke kao npr. "Istra po mjeri čovjeka" zvuče lijepo, ali stvarnost Kaštijuna pokazuje potpuno drugačiju sliku.

Europski okvir i stvarna praksa

EU Direktiva 2008/98/EZ o otpadu, izmijenjena Direktivom (EU) 2018/851, obvezala je države članice da najkasnije do 31. prosinca 2023. osiguraju odvojeno prikupljanje biootpada. To nije bio "cilj" ni "preporuka", nego jasan rok za stvarnu provedbu na terenu.

Hrvatska je 2023. godine tu obvezu formalno prenijela u nacionalno zakonodavstvo, donošenjem pravilnika. Međutim, umjesto da se njime potvrdi da je sustav već uspostavljen, pravilnik je u praksi poslužio kao odgoda provedbe: kroz prijelazne rokove i faznu primjenu, puna infrastruktura i kapaciteti pomaknuti su sve do 2028. godine.

Drugim riječima: ono što je EU tražila da bude gotovo do 2023., Hrvatska je pravilnikom iz 2023. pretvorila u plan da se tek dovrši do 2028.

„Hrvatska nije kasnila jer nije znala što treba učiniti, nego jer to nije htjela obvezati pravilnikom sve dok više nije imala izbora. Ono što nas građane oko Kaštijuna najviše boli jest činjenica da Istarska županija tim pristupom poručuje da se problem neće stvarno ni početi riješavati ni do 2028.“

U južnoj Istri posljedice su očite. Sustavni preduvjeti za odvajanje biootpada u županiji nisu uspostavljeni: kompostane i sortirnice nisu izgrađene, lokalni kapaciteti ne postoje, javna uprava ne donosi ni planove, a kamo li projekte za potrebna postrojenja, a najveći dio biootpada i dalje završava u miješanom otpadu na Kaštijunu. Da ne spominjemo nepostojanje kontrole sadržaja dopremljenog otpada, te da postoje tvrdnje kako na Kaštijun dolaze i određene vrste opasnog otpada, kao i muljevi sa pročištača kanalizacija.

Postrojenje Kaštijun zamišljeno je kao završna karika sustava u kojem se većina otpada odvaja prije dolaska. Kada se ta temeljna pretpostavka ne ispunjava, sustav ulazi u trajno preopterećenje. Posljedice građani osjećaju svakodnevno: smrad, štetne emisije, nepovjerenje, strah za sigurnost naših obitelji i gubitak strpljenja.

Utjecaj na zdravlje

Problem Kaštijuna nije apstraktan niti teorijski – on izravno utječe na svakodnevni život ljudi koji žive u njegovoj blizini. Dugotrajna izloženost neugodnim mirisima kod stanovnika uzrokuje

kronični stres, respiratorne probleme, poremećaje sna, osjećaj iscrpljenosti, kao i ograničenje osnovnih životnih aktivnosti poput boravka na otvorenom ili primanja gostiju.

Posebno su ranjiva djeca. Dugotrajno izlaganje takvom okruženju može dovesti do razdražljivosti, poteškoća s koncentracijom te osjećaja nesigurnosti. Takvi učinci u javnozdravstvenim politikama prepoznati su kao relevantni pokazatelji utjecaja na zdravlje, no u slučaju Kaštijuna nisu sustavno procijenjeni.

Studija Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Istarske županije zaključuje da postrojenje nema štetan utjecaj na zdravlje stanovništva, ali pritom ne obuhvaća ključne aspekte dugotrajne izloženosti. Nisu analizirani kronični respiratorni problemi, učinci ponavljajućih i dugotrajnih mirisnih epizoda, utjecaj potencijalno zagađenih podzemnih voda i akvatorija, niti kumulativni psihofizički stres kojem su stanovnici izloženi godinama.

Drugim riječima, studija se temelji na ograničenom skupu mjerenih parametara, dok izostavlja upravo one učinke koje građani svakodnevno osjećaju i dokumentiraju.

Zdravlje nije statistička kategorija, nego životno iskustvo koje se odvija iz dana u dan. Upravo to iskustvo stanovnika naselja općine Medulin i dijela Pule u ovom je slučaju sustavno zanemareno, dok se postojeće studije koriste više kao institucionalni argument nego kao alat za stvarnu zaštitu ljudi koji u tom prostoru žive.

Okolišna dozvola – BAT/BREF, HOS i pitanje značajnosti utjecaja

Kad je Kaštijun 2020. godine tražio izmjenu okolišne dozvole, nadležni su trostruko povećali granicu emisije hlapivih organskih spojeva (HOS) – s 15 mg/Nm³ (prema dozvoli iz 2015.) na 50 mg/Nm³. Odluka se pritom pozvala na BAT/BREF dokument iz 2006., iako su već postojali noviji BAT standardi EU iz 2018., koji postavljaju strože i učinkovitije granice za emisije i kontrolu mirisa.

Otvora se ključno pitanje: temeljem kojih mjerenja i analiza je zaključeno da opterećenje okoliša „nije značajno”? Budući da nije provedena nova ili dopunska procjena utjecaja na okoliš, nadležni su implicitno ocijenili da povećanje emisija nije značajno. Drugim riječima, da je utjecaj bio stvarno značajan, morali bi provesti novu PUO (Procjenu utjecaja na okoliš), uključiti javnost i stručno procijeniti stvarni rizik – što se nije dogodilo!

Ukratko: sustav je administrativno prilagodio granice, ali stvarnost je brutalno drugačija od papira, a najnoviji standardi EU koji bi stvarno štitili okoliš nisu primijenjeni. Ovo više nije pitanje tehničke mogućnosti – ovo je pitanje odgovornosti i odluke.

Zaključak – Kaštijun: tempirana ekološka bomba

Kaštijun nije slučajna greška. On je rezultat loše odabrane lokacije i projekta temeljenog na idealnim pretpostavkama koje se u stvarnosti nikada nisu ostvarile. Zbog toga Kaštijun danas predstavlja ekološku tempiranu bombu.

Kaštijun nije samo tehničko pitanje – on je ogledalo odnosa prema prostoru i ljudima.

U turističko-stambenoj zoni još 8 brda smeća: Kaštijun nije slučajna greška, odgovorni su

Kategorija: ISTRAAžurirano: Srijeda, 18 Veljača 2026 11:31

Objavljeno: Srijeda, 18 Veljača 2026 11:31

Odgovornost ne leži u anonimnoj "struci", nego u konkretnim ljudima koji odlučuju.

U turističkom srcu regije ne postoji nijedan održiv primjer gdje se planski gradi brdo smeća. Danas se već nagomilalo jedno veliko brdo smeća; u planu Kaštijuna još ih je osam.

Već danas je nužno tražiti novu/e lokaciju/e, kako bi postojeći sustav mogao izdržati prijelazno razdoblje u centar koji bi u budućnosti bio operativan samo za južnu Istru, uz poboljšanja procesa. Sadašnji sustav se ne može "popraviti" tehničkim zahvatima; potrebno je drastično smanjenje miješanog otpada.

To je odgovornost svih gradova i općina koji dovoze otpad. Bio-otpad se mora odvajati sustavno i masovno – sada, ne sutra, ne "u planu".

Ako Županija ne potakne i ne koordinira izgradnju sortirnica i kompostana, Kaštijun nikada neće biti "zadnja karika", nego trajno mjesto saniranja neuspjeha lokalnih politika.

Župan ima legitimitet i obvezu tražiti od načelnika izmjene prostornih planova – jer bez toga ne postoji održivi sustav gospodarenja otpadom.

Sezona i "specifičnost Istre" ne mogu biti izgovor; infrastrukturna rješenja postoje i mogu se provesti odmah. Građani ne mogu "podizati svijest" bez infrastrukture. Infrastruktura je politička odluka.

Najkasnije do 2028. Kaštijun mora prestati biti svakodnevni pakao za ljude – bez izgovora i odgoda. Već danas treba planirati budućnost jer osam novih brda smeća na Kaštijunu u srcu turističke južne Istre nije prihvatljivo, pogotovo što na zidu ovog županijskog centra za gospodarenje otpadom stoji uokvirena LAŽIRANA STUDIJA UTJECAJA NA OKOLIŠ kao temeljni dokument.

Na sve ovo bi jos dodao i jucerasnje priopćenje javne pravobraniteljice u kojem ona ukazuje na katastrofalno stanje i vodstvo Kaštijuna.

Nedopustivo je da kao takav uopce radi, a kamoli na ovaj nacin uz toliko nedostataka i krsenja zakona od samog pocetka njegovog rada. (U ime skupine ugroženih mještana, Boris Kapuralin, Vintijan)

U turističko-stambenoj zoni još 8 brda smeća: Kaštijun nije slučajna greška, odgovorni su

Kategorija: ISTRAAžurirano: Srijeda, 18 Veljača 2026 11:31

Objavljeno: Srijeda, 18 Veljača 2026 11:31
